

Linh M c Nguy n Văn Vàng qua đ i tháng 4-1985 ngay trong xà lim s 6-Tr i t p trung A-20 Xuân Ph c.

N u có nh ng linh m c cam tâm làm tay sai cho C ng S n đ đ c vinh thân phì da, thì cũng có r t r t nhi u vi. kiên trung trong Đ c Tin thà ch t ch không làm tôi cho b n qu d ...

Đêm Noel trong xà lim s 6

Ngày 29-4-1984, tôi đ c chuy n sang xà lim s 6 tr i A-20 chung v i Linh M c Nguy n Văn Vàng, linh h n c a m t v n i d y do ngài và ng i em ch tr ng năm 1976. Tôi hoàn toàn không hi u lý do c a vi c chuy n xà lim cá nhân này.

Đây cũng là ngày mà tôi đánh d u 3 năm b cùm hai chân và có giai đo n c hai tay trong xà lim s 5.

Ph i nói là tôi b gông thì đúng h n. N u quý v đ c nhìn th y nh ng t i ph m c a th i phong ki n b gông nh th nào thì chúng tôi b gông nh th n y. Ch có khác là nhà tù C ng s n không gông c mà thôi.

Linh M c Vàng, m t nhà gi ng đ o l i l c c a dòng Chúa C u Th , sau khi b lên án chung thân kh sai sau v và em ru t ngài là Linh M c Hi u b x t , đã b đ a l u đ y t i tr i A-20 Xuân Ph c. Khi tôi đã n m cùm trong bi t giam trong phòng s 5 đ c 2 năm thì m t hôm Linh M c Nguy n Văn Vàng lúc y t tr i lao đ ng b đ a vào xà lim s 6, bên c nh xà lim tôi b giam.

Khi còn ở ngoài trại lao động, ngài là đội trưởng theo dõi công an đảm an ninh trại giam, nh^t c^o nh^t đ^ong đ^ou không qua mặt đ^ong c^o mặt giàn ăng ten d^oy đ^oc vây quanh vũ tu sĩ công giáo này. B^on an ninh trại nói th^ong ra r^ong n^ou chúng b^ot g^op b^ot c^o tù nhân nào liên h^o v^oi Linh Mc Nguyễn Văn Vàng, s^o c^om ngay.

Tôi là mặt Ph^ot t^o, nh^ong m^oi liên h^o v^oi Cha Vàng khá thân thi^ot và chúng tôi th^ong đ^ong đ^ou vào m^oi ngày sau gi^oc c^om chi^ou tr^ong c^o khi đi m^os đ^o vào bu^ong giam, không ch^op l^onh c^oa tr^oi. Có l^o đây là lý do b^on an ninh trại đ^oa tôi đi “ngh^o mát” tr^ong c^o và 2 năm sau h^o đ^oa Cha Vàng và m^ot vài anh em n^oa vào nh^ong chi^oc h^op nh^o ngay say nhà b^op c^oa tr^oi A.Tr^oi t^op trung A-20 Xuân Ph^oc th^ong đ^ong c^o chúng tôi g^oi là tr^oi tr^ong gi^oi (danh t^o có t^o th^oi Pháp thu^oc đ^o ch^o nh^ong tr^oi có quy ch^o tr^ong tr^o tù nhân kh^ot khe).

C^oc Qu^on Lý Tr^oi Giam c^oa C^ong S^on thì g^oi nh^ong lo^oi tr^oi này là Tr^oi Kiên Giam.

Nh^ong ng^ong i đây đ^ong tr^oi Xuân Ph^oc là ai? Cái oái oăm c^oa l^och s^o mà chúng tôi g^op ph^oi chính là ch^o: Tr^oi tù này l^oi do chính bàn tay c^oa nh^ong ng^ong i t^ong đ^ong c^o di t^on t^oi Guam tr^ong ngày 30-4-1975, sau đó l^oi bi^ou tình đòi tr^o v^o l^oi Vi^ot Nam b^ong t^ou Vi^ot Nam Th^ong T^on, t^oo đ^ong lên. Lúc chúng tôi đ^ong chuy^on tr^oi v^o đây thì có m^ot s^o v^on ch^oa đ^ong c^o tr^o t^o do. Ch^oy n^on C^ong S^on t^oi Guam, r^oi vì nh^ong lý do riêng bi^ot h^ou h^ot là vì gia đình còn k^ot l^oi, trong c^on hoang mang và đau kh^o t^ot đ^o, tình c^om che l^op lý trí và b^o kích đ^ong, h^o đòi quay tr^o v^o v^oi lý do xây đ^ong l^oi quê h^ong sau chi^on tranh. Nh^ong ng^ong i C^ong S^on th^oa hi^ou, nh^ong ng^ong i t^o n^on này quay tr^o v^o ch^o vì có ng^ong i còn v^o con, có ng^ong i còn m^o già không có ng^ong i sẵn sóc, có ng^ong i ho^ong lo^on b^o l^oi v^o m^oi c^ong i, ng^ong i tình đ^ong sau. Cho nên, C^ong S^on m^o m^ot cu^oc đón t^op đ^o quay phim ch^op hình và sau đó đ^oy t^ot c^o đàn ông vào khu r^ong Xuân Ph^oc và b^o bu^oc ph^oi xây đ^ong nhà tù này đ^o chính quy^on C^ong S^on giam gi^o chính nh^ong đ^ong đ^oi c^oa mình. Tôi đã có r^ot nhi^ou đ^op t^op xúc v^oi h^o, nên hi^ou đ^ong c^o t^om lòng c^oa h^o và th^oy h^o đáng th^ong quý h^on là đáng trách. M^ot sĩ quan x^ong là qu^on gia cho t^ong Nguy^on Cao K^o tâm s^o v^oi tôi: “C^ou tính coi, lúc đó vì hoang mang đi g^op không k^op l^oi v^o con và bà m^o già theo.. Đ^on Guam, c^o nghĩ đ^on h^o, làm sao nu^ot n^oi mi^ong c^om ch^o. Tôi bi^ot nhi^ou ng^ong i không th^o thông c^om đ^ong lý do tôi tr^o v^o, trong đó có th^o có c^o v^o con tôi n^oa, nh^ong đành ch^ou v^oy. Cho nên dù b^o đ^oy vào hoàn c^onh kh^on n^on nh^o th^o này, tôi v^on th^oy l^ong tâm yên n^o h^on”..

Tôi không có ý đ^onh nói chi t^ot v^o v^o này mà mu^on tr^o l^oi cái đêm Noel trong xà lim s^o 6. Xà lim là t^ong đ^och theo âm Vi^ot Nam c^oa “cellule” (t^ong Pháp), xu^ot hi^on trong văn ch^ong và báo chí t^o th^oi Pháp thu^oc. Th^oc ra n^ou tra t^o đ^on t^ong Anh Vi^ot hay Pháp Vi^ot, ch^o cell hay cellule đ^ou có nghĩa là “t^o bào”. Trong các tr^oi tù c^oa nh^ong qu^oc gia theo ch^o nghĩa t^o b^on cũng nh^o ch^o nghĩa c^ong s^on, ho^oc các qu^oc gia dân ch^o t^o do, nh^ong “t^o bào” v^on đ^ong hi^ou là nh^ong phòng bi^ot giam cá nhân đ^o tr^ong ph^ot nh^ong tù nhân nguy hi^om. Nh^ong phòng bi^ot giam cá nhân này th^ong đ^ong xây đ^ong theo m^ot tiêu chu^on gi^ong nhau: Không gian nh^o h^op c^oa chúng ph^oi đáp ^ong đ^ong c^o nhu c^ou tr^ong ph^ot c^o th^o xác l^on tình th^on ng^ong i tù. Riêng t^oi các tr^oi c^oi t^oo do ng^ong i C^ong S^on đ^ong lên, nh^ong phòng bi^ot giam cá nhân đ^ong c^o g^oi b^ong m^ot nhóm t^o “nhà k^o lu^ot”. Tr^oi A A-20 Xuân Ph^oc có m^ot dãy 10 phòng bi^ot giam cá nhân, m^oi phòng nh^o v^oy gi^ong nh^o m^ot cái h^op v^oi b^o r^ong 3 th^ong c^o, dài 3 th^ong c^o, cao 6 th^ong c^o, xây đ^ong b^ong v^ot li^ou bê tông c^ot s^ot, kín mít ch^o có m^ot l^o tò vò nh^o c^o cánh c^oa tr^ong đ^o cho v^o binh ki^om soát tù nhân ^o bên trong. ^o phía trong m^oi xà lim cá nhân, có hai b^o n^om song song, cách

nhau b ng m t kho ng h p kho ng n a th c. Ng i tù n m trên b quay m t ra phía c a hai chân b cùm ch t b ng m t cùm s t (trong hình), có nhi u tr ng h p b cùm c hai chân hai tay.

Nh ng cùm nh th nào? Có ph i là cùm b ng còng s 8 nh ta th y c nh sát M còng tay ph m nhân đ gi i giao v s c nh sát không? Th a không ph i nh v y! Làm gì chúng tôi l i đ c u đ i đó. Lo i còng trong nh ng xà lim mà tôi tr i qua su t 5 năm liên ti p t i A-20 trong r ng Xuân Ph c là “cùm Omega”. T i sao l i g i lo i cùm này b ng cái tên c a m t hi u đ ng h r t n i ti ng là đ ng h Omega. Hai cái vòng s t đ khóa hai chân ng i có hình thù gi ng y chang logo c a đ ng h Omega (minh h a c a Bùi Ánh). Khi b còng trong xà lim, ng i tù c i t o b đ y ng i lên b n m, du i th ng hai chân. Viên cán b an ninh tr i giam sai m t tr t t l y ra m t lô vòng s t hình ký hi u omega ra và m th vào c chân ng i tù. N u đám an ninh tr i giam không có ý đ nh tr ng ph t n ng tù nhân c i t o thì h ra l nh cho tr t t l y hai vòng omega v a v n v i c chân ng i tù c i t o. Ng c l i n u h mu n tr ng ph t n ng và mu n làm nhi m đ c th i chân ng i tù, h tra vào c chân tù c i t o hai vòng omega nh h n vòng c chân r i đ ng xu ng. Khi c chân ng i tù l t vào đ c chi c vòng omega, nó đã làm tr y tr a m t ph n hay nhi u ph n c chân ng i tù. Sau đó, h tra vào bên đ i m t cây s t dài qua nh ng b n l tròn i hai vòng omega, m t đ u cây s t ăn sâu vào m t t ng trong, đ u phía ngoài c a thanh s t đ c x qua m t ch t đ c g n th t sâu xu ng c nh bên ngoài c a b n m. M t cây s t khác ng n h n, m t đ u đ c u n tròn, đ u kia c a cây s t này đ c đánh đ p và khoan m t l nh . Khi hai thanh s t này đ c khóa ch t v i nhau thì m t đ u c a cây s t đ c s xuyên qua m t l nh t ng phái tr c, thò ra ngoài ra ngoài m t đ n. Ch vi c tra m t cái khóa vào đ u phía ngoài y c a thanh s t đ c là t t c h th ng trên s t t o thành m t cái cùm th t ch t khó lòng m t ng i tù nào có th m khóa vì m u ch t đ tháo cùm là khóa bên ngoài. Ph i m đ c khóa bên ngoài thì m i m đ c cùm.

Có b n m c cùm dành cho m t tù c i t o khi h b bi t giam i tr i Xuân Ph c:

M c đ 1: Cùm m t chân ph i,

m c đ 2: Cùm m t chân trái,

m c đ 3: Cùm hai chân,

m c đ 4: Cùm hai chân hai tay.

Tôi đã tr i qua m c đ 4 trong 8 tháng liên ti p, sau đó gi m xu ng m c đ ba, r i l i tăng lên m c đ 4 tr c khi gi m xu ng m c đ 3, 2 r i 1. Khi còn b cùm m c đ 4, ngoài hai b a ăn và ban đêm, tôi đ c tháo cùm 2 tay, th i gian còn l i lúc nào tôi cũng ph i ng i cong nh con tôm l u c vì ki u cùm đ c ác này. S dĩ tôi đ c gi m xu ng m c đ 3 r i tr l i m c đ 4 ch vì m t s ki n: S can thi p c a H i Ân Xá Qu c T đ th t i ra. Khi hai thành viên c a H i này là bà Frederick Fuchs (ng i B) và ông Pierre Carreaux (c u chi n binh ng i Pháp) t Belgique bay qua Bangkok v i m t danh sách 14 ký gi , phóng viên b tr thù b i ch đ m i t i Vi t Nam và đòi đ n Hà N i đ đ c g p m t nh ng ng i này. Ch có bà Fuchs là đ c vào Hà

N i, nh ng bà ch đ c nh n h s can thi p và đ c phép thăm bà m tôi t i Saigon ch không đ c đ n tr i A-20 g p m t tôi. Khi bà Fuchs đòi chi u khán i Bangkok đ vào Hà N i trùng vào th i đi m tôi đ c tháo cùm hai tay và th i gian bà Fuchs r i Hà N i trùng th i gian tôi b tr l i m c cùm s 4.

Tr c khi tôi đ c tháo cùm h ng ân hu i m c đ 2, thì m t phái đoàn do Hoàng Thanh h ng đ n t Hà N i vào “thăm” A-20. Ông ta l i m t lô nh ng ng i tù c i tao đang n m trong bi t giam t i tr i A cũng nh B i A-20 ra th m cung. Tôi đ c m t trong nh ng th m v n viên cho xem b n sao nh ng lá th can thi p đòi th tôi, và 13 ký gi khác trong đó có kèm theo c nh ng lá th c a b ng h u và đ ng nghi p v i tôi i Pháp, trong đó có th c a ông Tr n Văn Ngô t c ký gi T Nguyên, m t c u phóng viên c a Vi t T n Xã thu c l p đàn anh chúng tôi. Sau đó anh ta nói th ng v i tôi:

“B n mày th y đ y, m y th ng Tây này k c m y th ng ký gi Vi t gian ch y tr n t qu c không th đánh tháo chúng mày đ c. Khôn h n thì ch u c i t o đ không b ch t trong cùm. Su t đ i chúng mày s không ra kh i cái thung lũng này đ c đâu. Ân Xá Qu c T h , còn khuya b n nó m i làm gì đ c chúng tao”.

Tôi không trách gì vi c can thi p này mà l i còn vui là đ ng khác, b i vì nó c ng c cho tôi m t ni m tin và th y đ c t m lòng hào s ng c a b n bè đ ng nghi p ra đ c n c ngoài. Tôi thành th t tri ân h .

Nh ng ngày ti p theo, tôi b nâng cùm i m c đ 4 và b c t kh u ph n ăn xu ng ch còn b ng m t n a so v i các anh em bên ngoài, nghĩa là ch còn m i b a ăn 150 grams. N u tính chi ly ra thì 150 grams th c ph m m i ngày g m kho n 5 lát khoai mì khô lu c và m t mu ng c m, t t c chan đ m n c mu i và đ c phát cho n a ca n c m t ngày. Ăn m n và u ng n c ít, ng i r t đ b phù s i nh h ng t i th n. Trong tù mà b th n thì k nh tàn đ i. Cho nên ăn lúc đó tr thành ít quan tr ng h n dù lúc đó chúng tôi đã là lũ ma đói. Cái khát tri n miên đã che đi cái đói. N u tôi mu n ăn mu n ăn đ c kh u ph n dành cho ng i đang b tr ng ph t ph i dùng ít nh t n a ph n n c đ r a b t cái m n c a n c mu i đ c chan vào c m và khoai mì. Tôi không dám hy sinh nh ng mu ng n c quý nh vàng lúc đó đ r a ph n khoai. Tôi nghĩ ch có cách nh n, nh ng càng đói l đi thì m h i ra nh t m, m t tình tr ng h t s c nguy hi m. Cha Vàng th y tôi l đi, ngài đ p c a báo cáo nh ng dám cán b c a nhà k lu t im l ng, coi nh không có chuy n gì x y ra. Bu i tr a hôm đó, cha Vàng n y ra m t ý ki n. Ngài nói:

“Anh không th tránh ăn m i nh th . N u Chúa che ch cho mình, phù cũng không ch t. B t trách không nghĩ ra vi c hy sinh n a ca n c c a b cho anh. Khoai mì ít ng m n c mu i h n. B s hy sinh n a ph n n c đ anh r a khoai mì cho b t m n”.

Tôi khóc tí :

“Bố (trong tù chúng tôi đều gọi tắt là các tu sĩ của các đạo giáo là bố họ) lớn tuổi sức khỏe đều yếu rồi, nên khát nước con không đem đâu”.

Ông cười:

“Sao bố không đem, đã thế đâu mà bố không đem”

Tôi khóc ngất cho bố căng thẳng:

“Thế bố đã thế chưa mà khi đi giam ngục có lúc bố nói với họ như phúc là đời”.

Cả hai chúng tôi đều cười vang. Cha Vàng nói:

“Ê này, đừng nói cho anh nghe chuyện này. Bố dù là linh mục thì cũng là người, con tim cũng rung động như mọi người khác, nhưng lúc bố cũng muốn thế. Nhưng lúc như thế mình phải tranh đấu với chính bản thân mình ghê lắm để được vượt rào đi ăn tình. Điếu này cũng cần can đảm mới làm được. Tín đồ kính trọng người tu hành là kính trong số cần đảm yếu, kính trọng số vượt qua được phẫn nộ, chịu đựng giam ngục như thế tình thì nói gì nữa”.

Vâng thưa quý vị, giới pháp của Cha Vàng đã khiến cho một tu sĩ, hai tu sĩ, ba tu sĩ qua đi nhanh và vô hại hóa được sự trừng phạt. Vào tu sĩ là thế của cuộc trừng phạt, như một phép lạ, viên cán bộ phát cơm nhà bếp lúc không phải là tên trực trị như thông lệ mà là một anh chàng lạ hoắc. Từ nhân mang cơm cho nhà bếp cũng không phải là Hùng đen mà là Tu sĩ “sún” đi tù hình sự. Thông thường, khi vào phát khẩu phần cho nhà bếp, viên cán bộ trực trị thông lệ mà xà lim có tù nhân “bố già” (tù nhân bố ăn chế độ trừng phạt) trực. Nhưng lần này thấy các xà lim được làm lại một cho đến 9 (số chín?) Xà lim 10 không có “khách”.

Đến xà lim số 6, cha Vàng đưa hai chiếc bát nước và hai ca đựng nước ra trong khi viên cán bộ đích thân mở khóa tay cho tôi. Viên cán bộ này mặc dù công an không lon lá gì cả nên không biết có phải anh ta. Phát khoai xong, thấy Tu sĩ “sún” mức một vá nước muối, viên cán bộ nói ngay:

“Ít muối thôi, chan cơm vào, làm sao người ta ăn được”.

Đến phiên nước, khi thấy Tu sĩ “sún” mức đầy cả hai ca, tôi hiểu rằng hôm đó tên cán bộ trực trị có việc gì đó không phải trực bếp, nên như bố thay thế. Vì làm thế nên anh chàng này không còn như họ không thêm như là trong trực có tù nhân phải ăn khẩu phần dành cho chủ

đ tr ng ph t. Phát xà lim s 9 xong, i th y có ti ng chìa khóa m c a xà lim s 6 c a tôi. Tôi định nhìn r ng h quay i đ l y b t ph n n c nên tôi v i vàng c m ca n c u ng h t. Nh ng không, Tu n “sún” xách thùng n c đ ng c a phòng h i: “Có gì đ ng thêm n c không”.

Tôi nói:

“Có”

và đ a ca n c ra. Tu n “sún” đ đ y hai ca n c, r i l i h i: “Còn đ đ ng n c khác không?”

C hai chúng tôi l c đ u. Viên cán b xen vào: “Đ vào thau c m cho h , chi u hay mai l y ra”.

Hình ph t dành cho tôi ch m đ t vào đ u tháng 11. Tôi đoán h t lý do này đ n lý do khán khi n chúng ch m đ t s tr ng ph t đ i v i tôi. Nh ng cha Vàng nh n đ nh: “N u c n ph i gi t chúng ta, chúng đã từng x o mình ngay t lúc đ u. Đoán làm gì cho m t...” Cu i tháng 11, c hai chúng tôi đ u đ c m cùm cho ra đi t m, l n đ u tiên sau 3 năm bi t giam. Khi đ c m cùm, tôi đ ng lên không n i vì hai chân đ ng nh c ng l i. Cha Vàng cũng n m trong tình tr ng y, nh ng ngài m i b bi t giam h n m t năm nên còn l t đ c. Chúng tôi bám l y nhau theo h ng đ n c a tr t t đ ra ngoài gi ng đ c đào bên c nh m t ao cá ngay sau nhà k lu t. Th i ti t tháng 11 à vùng ti n s n Tuy Hòa đã l nh l m r i. Tôi còn có đ c m t cái áo l nh t may b ng cách phá m t chi c ch n len c a m t b n tù cho t năm 1980. Khi đ c cho chi c ch n len này, tôi nghĩ ngay đ n chuy n may thành chi c áo gi ng nh áo tr n th . Trò may vá trong các tr i tù cũng là m t thú tiêu khi n và gi t th i gi . Chúng dùng nh ng c ng s t đ làm kim và ch thì b ng nh ng s i rút ra t nh ng chi c áo hay qu n may b ng bao cát. Chính à nh ng trò may vá này, chúng tôi h c đ c m t bài h c: Cùng thì t c bi n. Tr c nh ng trò đàn áp, nh ng m u ch c thô b o qu n thúc con ng i trong các nhà tù c ng s n, v n có r t nhi u ng i v t qua đ c c n kh n khó do b n năng s ng còn c a h r t m nh. C th nghĩ m t ng i n u ăn b t c con v t gì mà h b t đ c k c rít núi, c ki ng, ăn s ng c lo i khoai mì H-34 có nhi u ch t đ c trên đ t Hoa K này, thì ch có n c vào nhà th ng s m. Nh ng th i gian đ i các nhà tù C ng S n b nh không có thu c, ăn b y b mà các tù nhân c i t o ít b h h n gì. Tôi nghĩ m t cách ch quan r ng ch có phép l hay b n năng t t n c a ng i khi b đ y vào cùng qu n m nh, m i giúp cho m t ng i tù s ng đ c và có ngày tr v . M t s b n tù c a tôi sau này hay nói đ n chuy n s ng vì tình th n, lúc đ u tôi ch coi là chuy n vui, nh ng ng m nghĩ l i th y cũng có ph n chí lý. Khi m t ng i tù ch p nh n ph n x u nh t v mình, s b t ch p nh ng đòn thù. Vì m t ng i bi t ch p nh n ph n x u nh t v mình trong hoàn c nh l u đ y, s ch ng còn gì ph i suy nghĩ v hi n t i l n t ng lai, ngày v .

Lúc đó n u Vi t c ng có b n mình m t viên vào ng c, có l đi u đó đ c coi là ân hu h n là kéo dài cu c s ng c a nh ng ng i tù theo cách n a s ng, n a ch t nh th . Cho nên, ng i c ng s n có th tính đ c nhi u trò đàn áp, hành h con ng i, nh ng không tính đ c đi u liên quan đ n b n năng và tinh th n c a con ng i.

Khi chúng tôi ra đ n b gi ng là mu n tr l i ngay xà lim. Còn t m táp gì trong đi u ki n th i ti t này. Th y Cha Vàng run lên b n b t vì gió l nh. Ngài l i ch m c m t chi c áo len m ng bên trong b đ tù, nên tôi c i chi c áo tr n th và nói:

“B đ a chi c áo len con, b m c chi c áo c a con vào ngay. B phong phanh th , c m l nh bây gi . B nh r ng đây không có thu c, m c chi c áo này c a con đi, b đ a áo len cho con”.

Ông nh t đ nh không ch u, nh ng cu i cùng tôi v n l t chi c áo len c a cha Vàng ra và m c chi c áo tr n th mang b ng chần len hai l p c a tôi, tôi m c chi c áo len c a ông. Dĩ nhiên chúng tôi ch ng t m táp gì đ c c , ng i núp vào b c t ng che gi ng n c đ tránh gió. Cha Vàng ít run r y h n. Ngài đ ng d y và vung tay c đ ng. Tôi làm theo ngài. Tôi có c m t ng c m i l n vung tay c đ ng theo ki u D ch Cân Kinh thì chúng tôi choáng váng có th chúi v tr c, nh ng đ ng th i cũng c m th y b t l nh. Viên cán b tr c tr i đ n chúng tôi:

“Các anh t m thì t m, không mu n thì thôi. N u không thì ng i đây ph i n ng (Xuân Ph c, mùa Đông th ng không th y m t tr i). C m không đ c liên h v i ai”.

Nói xong, anh ta b đi.

Nói thì nói v y, nh ng các anh em trong nhà b p đ u là anh em sĩ quan c i t o, nên cũng tìm cách ti p t cho chúng tôi vài mi ng c m cháy, m y tán đ ng. L.S, m t ng i Vi t g c hoa, m t t phú, vua máy cày tr c 30-4-1975 b đ y lên tr i này sau khi lãnh cái án 20 năm tù sau đ t đánh t s n m i b n l n th nh t, đang đ c c t coi v n rau c i. Ông ta t v n rau đi kh i kh i, không lén lút gì, đ n th ng ch chúng tôi, đ a m t gói bánh trong đó có ít bánh bisquit l t và ít đ ng tán, và thi t th c h n là kho ng 10 viên thu c B1. L.S nói:

“Ng bi u, bánh đ ng ăn h t ngoài này đi, đ ng mang vào chúng nó s t ch thu. Thu c B1 c n cho các n l m á. C ăn t t , đ ng có lo, nhà n c ‘no’ h t”.

Xong ông ta b đi.

Nhóm ng i Vi t g c Hoa s ng trong tr i r t đ y đ , nh ng đ i v i chúng tôi, lúc nào h cũng c x đảng hoàng. Nh ng tin t c t bên ngoài đ c đem vào tr i c a h khá chính xác. A-20 là tr i tr ng gi i nh ng quà thăm nuôi hàng tháng c a h ch t đ y ch n m. M i l n thăm g p h v i gia đình c ngày ngoài nhà thăm nuôi cũng đ c, n u h mu n. Nh ng ít khi nào h hành đ ng nh v y. Môi tr ng A-20 là môi tr ng t nh . Nh ng doanh nhân này đ u óc r t th c t : Có ti n mua tiên cũng đ c hu ng chi đám cán b tr i giam v n cũng đói rách. Cái giá c a vi c kh i kh i đ n ti p t cho chúng tôi ít ra cũng ph i tr b ng 6 tháng bi t giam, n u b b t g p. Nh ng 6 tháng bi t giam ch t ng đ ng v i 2 c p l p x ng. Ông là ng i tù duy nh t trong tr i có th tr cái giá y b ng l p x ng hay n a bao thu c lá ba s 5 thay vì vào bi t giam. LS bi t ch c r ng bu i t i hôm y, tên tr t t (b án chung thân vì t i c p có sủng) s xu ng g i LS ra c a s bu ng giam và xin hai p l p x ng cho cán b n u xôi. Cho nên, LS đi đâu m t lúc r i ông ta tr l i v i cái đ i u cày, diêm và nói:

“Thu c nào này say l m, c n th n. Đ ng mang diêm vào bi t giam”.

Hút xong thu c l o, ch c n “phê” nh t đ n, tôi ch t n y ra ý ki n:

“B i mình gi u 2 bi (ti ng lóng c a hai đ i u) đ đêm Noel hút”.

Tôi qu n nhúm thu c còn l i cho th t nh vào bao nh a đ ng 10 viên B1 và nhét vào g u qu n. Cái g u qu n là ch hôi th i c a nh ng ng i tù 3 năm không đ c t m, ch c không có ai mu n s đ n nên có th an toàn. Bi t giam là n i c m h t m i th k c thu c hút nên chúng tôi ph i hành đ ng nh v y. Và qu th t, tr c khi mang chúng tôi vào l i xà lim, tr t t Hùng đen ch khám s s . Tôi và Cha Vàng đã th ng.

Nh ng vào đ n xà lim, sau khi x chân vào cùm, nghĩ l i tôi m i th y th t v ng: l a đâu mà hút. Th o lu n mãi, Cha Vàng đ a ý ki n, l y l a b ng ph ng pháp c a th i k đ đá. Tôi l i ch c v tu sĩ Công giáo r t hùng bi n này:

“B con mình đang th i k đ t sét mà b nghĩ đ n ph ng pháp c a th i k đ đá”.

Cha Vàng c i:

“Mày ch t m xàm. Đ ng đ n đ y. Đêm Noel mình s hút thu c l o, b có cách r i”.

Sau đó cha Vàng gi ng gi i cho tôi cách l y l a “th i k đ đá”. V tu sĩ nói nh gi ng đ o: “Này nhé, con có bi t r ng n n v n minh ngày nay đ n t vi c phát minh ra l a. L a ch ng đ i s ng con ng i khi h thoát ra th i k ăn lông l ... Con ng i th i k đ đá đã bi t dùng đá ch i vào nhau cho đ n khi x t l a. Nh ng tia l a đó r t xu ng đám lá khô đ b t l a và h th i cháy thành ng n l a”.

Chà Vàng nói:

“ch c n m t thanh v tre và áo m c”.

Tôi h i Cha Vàng:

“áo m c thì có s n, nh ng thanh v tre?”

Cha Vàng c i

: “B giao nhi m v cho mày n u b kêu đi th m cung, th nào tr c Noel chúng cũng g i chúng ta ra tra v n và khám xà lim, m t bi n pháp an ninh tr c nh ng ngày l tr ng...”

Do kinh nghi m, cha Vàng nói đúng. Năm ngày tr c Noel, tr i có n ng, nh ng tia n ng hi m hoi xuyên qua c a tò vò vào phòng giam. Ngài v i l y chi c áo tù b ng v i thô vá ch ng vá đ p, xé hai m nh nh . Ngài nói:

“Đây là cái áo b đã gi t r t s ch tr c khi vào đây, đ làm con cúi l y l a khi c n. Xé nó ra ph i cho th t khô. Cu n l i cho ch t thành m t cu n b ng ngón tay cái. Dùng móng tay đánh t i m t đ u, đánh th t t i cho đ n khi s i v i đ u con cúi xu t hi n m t l p bông. Dùng mi ng v tre th t m ng lu n nó vào cái khe h p đ g n quai dép l p r i kéo cho đ n khi thanh tre nóng b ng. H i nóng c a b t tre dính trên m t bông c a con cúi, l a s ngún và th i nhè nh v t l a s loang ra, ch c n th i nh là l a s b t lên”.

Nghe Cha Vàng nói tôi t ng là ngài nói chuy n th n tho i. Nh ng do v n nghĩ đ n phép l , nên tôi nghe theo l i ngài. Tôi nghĩ đây là m t trò vui và cũng là đ p t th thách mình. Đúng nh đ đoán, tr c Noel 1984 ba ngày, l n l t chúng tôi b kêu ra ngoài th m cung và xà lim b khám xét r t k . Nh ng h v n không phát giác ra đ c m y đi u thu c牢 và thu c B1 tôi gi u trong lai qu n. Có l do ng i hôi th i quá nên, anh cán b nào cũng s mó vào qu n áo tôi. Ch còn thanh tre m ng. Tôi nghĩ ra m t k nên báo cáo cán b cho xin m t thanh tre m ng mang vào xà lim đ làm đ c o l i. Viên cán b h i tôi: “L i anh làm sao?”

Tôi nói:

“Đóng b n ba năm r i không đ c c o, nên xin cán b ”

. Anh ta không nghi ng gì c nên g t đ u:

“Nh ng tre ở đâu ra?”

Tôi nói ngay

: “Nhà b p ch c có”.

Anh cán b g i tr t t Hùng đen:

“Xu ng nhà b p b o h cho tôi m t v tre c o l i cho anh này”.

Tôi l i g p may l n n a. M y anh em nhà b p t ng làm cây c o l i cho cán b nên h làm r t k và tôi có m t thanh c o l i b ng v tre khô dài kho ng 2 gang tay.

Sau khi tr l i xà lim, tôi b t đ u th c t p ngay. Tháo m t quai dép l p ra, tôi lu n thanh tre vào và dùng hai tay kéo c a. Th y nóng th t, tôi ra s c kéo m nh. Cha Vàng v i can:

“Kéo t , th ra hít vào đ u, ít ra cũng m t ti ng đ ng h ”.

Tôi l i ch c cha Vàng:

“B i, mình đang th i k đ đ t mà kéo nh th này, ch c ph i ăn 5 ph n khoai mì may ra m i bù l i đ c. Đ đ t d v l m!”

‘V linh m c c i hi n lành:

“Thôi d ng có nói n a, anh nói nhi u xì h i còn s c đâu mà kéo”

.Trong khi tôi đánh v t v i chi c dép và thanh tre, thì Cha Vàng móc trong tay n i l y hai mi ng v i đã ph i khô ra và làm thành m t con cú. Ông chà m t đ u con cú xu ng sàn r i l y móng tay út lúc đó đã dài nh móng tay c a m y bà ng i Tàu bó chân, kh y kh y c ti ng đ ng h vào nh ng th v i lúc đó đã h i bung ra. Đ n khi th y m t, m hôi ra nh t m, tôi nói v i Cha Vàng:

“Con ch u thua r i b i, m t quá”.

Cha Vàng khuy n khích:

“Đ ng ng ng, ti p t c đ b th coi”

Tôi tiếp tục kéo. Bọt tre đã văng ra có thể nhìn thấy trên sàn. Khi Cha Vàng lạ thấy đã cúi vào thì tôi gia tăng tiếp. Cha Vàng reo lên:

“Hỡi ngún rùi tôi, chớ a bén than vì anh kéo chớ a đỡ đỡ”.

Quả thật tôi cũng thấy mệt chút khói bốc lên. Ngày hôm sau, chúng tôi lại thấy, mệt cuốc chày đưa tiếp sức của hai người. Để con cúi vùi xuống sàn, tôi và Cha Vàng thay phiên nhau kéo, từ 9 giờ sáng cho đến hơn 11 giờ thì “phép lạ” đã đến. Để con cúi bắt đầu ngún và có khói, có nghĩa là bọt tre nóng quá đã khiến cho lớp bông nhũ trên con cúi bén lửa. Một lát sau khi thấy xuống hiên nhúng đóm hừng, Cha Vàng thổi nhẹ nhè, vọt lửa lan ra, trang sức của mấy ngàn năm trước được đốt lại. Cha Vàng tiếp tục thổi nhẹ để nuôi dòng ngún lửa. Và khi đã ngửi thấy mùi khét của vùi, ngài thổi hơi mạnh. Ngún than hừng lan rộng ra hiên và cuối cùng chực cháy mặt hiên, ngún lửa bùng lên. Với sự nhìn con cúi vùi có than hừng giăng nhũ mặt dưới thuổng lá mới được đốt lên, rồi cười vang:

“Minh thấy”.

Ngài lấy trong tay nắm một miếng giấy châm vào cúi vùi, ngún lửa lan sang đóm giấy. Xong, cha nắm chặt tay tôi giơ lên cao như một võ sĩ đắc thắng tài nắm tay giơ cao sau khi đấm địch thủ do ván.

Chúng tôi nghỉ ngơi một lát, sau đó Cha Vàng nói:

“Chúng ta đã học xong bài học lúc bây giờ ngoài 50, còn con đã 33 tuổi. Nhưng tôi biết, biết thấy chúng ta xứng đáng với bài học này. Đó là kiên trì để thực hiện trong hoàn cảnh khó khăn như thế”.

Đúng vào tối 24-12-1984, trước khi Cha Vàng cử hành thánh lễ nửa đêm trong xà lim số 6, chúng tôi đã hút một người một dưới thuổng lò. Hút bằng một miếng giấy cuộn tròn như loa kèn và ngúm thuốc. Hút như thế, miếng mình chính là cái dưới, và cũng có tiếng kêu, cũng chập nh choáng say như khi hút bằng dưới cây. Chớ có dưới khác với hút thuốc lò bằng dưới cây: Sau khi hút phải nhả thuốc đi. Trong hoàn cảnh tôi và Cha Vàng lúc đó thì hơi tiếc vì chúng tôi thiếu thuốc uổng công kinh niên.

Kể từ ngày sống cùng một xà lim với Cha Nguyễn Văn Vàng, tôi học được nhiều điều. Trong suốt thời gian này, ngài giảng cho tôi biết Tân Ước. Dù tôi là một Phật tử, nhưng nghe một nhà truyền đạo Công giáo chuyên môn giảng kinh, nên biết Tân Ước đã công bố những lập luận sau này của tôi rất nhiều. Quan trọng hơn hết, đó chính là niềm vui một tu sĩ mà tôi kính trọng.

Tháng 4-1985, Cha Vàng lâm bệnh vào lúc sáng kh e c a ngài đã quá y u. Có l ngài đã ki t s c, s t cao r i đi vào hôn mê. Tôi đ p c a kêu c p c u suốt ngày, nh ng lúc tên tr c tr i ch u m c a đ cho m t y sĩ vào khám b nh, thì m i vi c có v quá mu n. Hai viên tr sinh không đ kh n ng làm Cha Vàng t nh l i. Vào đúng lúc c hai chúng tôi đ u c m nh n đ c mùa Giáng Sinh đã tr l i thung lũng Xuân Ph c qua ti ng chuông c a m t nhà th d ng nh cách chúng tôi xa l m v ng v trong đêm l nh giá và u t ch

Linh M c Nguy n Văn Vàng qua đ i ngay trong xà lim s 6. Tr c đó, dù y u và b nh, ngài đã bàn v i tôi là làm sao có đ c bánh thánh lúc ngài làm l n a đêm trong Noel 1985 mà con chiên duy nh t tr c ngài lúc đó l i là m t Ph t t nh tôi. Nh ng m c c a Ngài không thành, k c vi c l n tr c đó là l p l c l ng võ trang đ mong l t ng c l i tình th c a m t đ t n c v a chìm đ m trong lu ng sóng đ . Nh ng dù ngài đã m t đi, trong suy nghĩ c a tôi cho đ n bây gi ,

Linh M c Nguy n

Văn Vàng v n là m t ng n l a, âm th m cháy nh con cúi v i ngày nào b ng bùng lên soi sáng cái không gian tăm t i c a t t c nh ng xà lim đang hi n di n trên đ t n c Vi t Nam.